

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Tertia Seraphica Vinea, Sive Tertius Ordo De Poenitentia
à S.P.N. Francisco institutus**

Pauck, Engelbert

Coloniae, 1720

Caput VIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64103](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64103)

tem à quibusvis Excommunicationis, Suspensionis, & Interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, Censuris, & Pœnis, à Jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causâ latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium tantùm consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, hujusmodi Supplicationibus inclinati; Discretioni Vestræ, attentò, quòd (sicut dictus Exponens asserit) agitur inter exemptos; per præsentem committimus, & mandamus: quatenus vel duo, vel unus vestrum (vocatis ad id vocandis) ad executionem dictarum litterarum, & Statutorum, juxta illorum formam & tenorem (prout de Jure & Auctoritate Nostrâ (procedatis, procedique mandetis, & faciatis, ac etiam prædictos Factores, & Oeconomos ad dictorum Statutorum observantiam teneri declaretis. Non obstantibus præmissis Constitutionibus, ac Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Roma apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris. X. Febr. 1588. Pontificatus Nostri anno XII.

P. Franciscus. Datarius.

In Capitulo Generali Romæ proximè celebrato sancitum fuit, prout ex Decretis Diffinitorii Generalis Ultra-Montani apparet, quòd tenor præcedentis Constitutionis seu Mandati Apostolici in eis contenti executioni in Ultra-Montana Familia omnino mandetur.

C A P U T VIII.

Quando, quâ occasione, & quare S. FRANCISCUS instituerit Ordinem de Pœnitentia, qui est Tertius Ordo Seraphicus, etiam pro Sæcularibus, ad Vota solemnia non obligatis apostolicè approbatus.

XXX. **A**Nno 1221. ex communi Scribentium calculo post absoluta Assisii *Vinea Seraphica.*

Ordinis Comitibus Seraphicus Patriarcha per oppida vicina ferventissimè incepit prædicare pœnitentiam, præcipuè in oppido Canarii prope Umbriam in Valle Spoletana; ita ut Oppidani omnes, & ex vicinis pagis, & civitatibus turmatim ad virum Dei confluerent, ejusque Prædicationis igne accensi, nullo pavore suspensi, nullâ curâ distracti, sese novis Pœnitentiæ Legibus vinciri velle significarent. Beatus Legislator, ne imbecilles mulieres, & facillè periculis expositas seu consortio, seu præsidio Maritorum privaret, nec viros uxorum licitâ, & optatâ societate orbaret, nève loca, urbisque penitus depopulari videretur, nec hos in Religiosorum Sodalitium recipere, nec illas intrâ Sanctimonialium Claustra recludere, consultum judicavit; hinc commune utrisque Institutum præscripsit, 14to. suæ plenæ conversionis anno. Quando (ut omne genus hominum tam sæcularium, quàm Ecclesiasticorum facillimè, & sub suavi jugo Dei, in propriis ædibus Deo inservirent) Ordinem hunc Tertium suis Statutis firmavit, legibus communivit, & propriâ Regulâ corroboravit. Cujus Regulæ inventores [ait Bernard. de Busto p. 2. Rosar. Serm. 27. pa. 2. §. quoad primum.] non fuerunt Fratres Minores, non aliquis Episcopus, non Doctor, non Congregatio aliqua, sed Seraphicus FRANCISCUS illam Spiritu S. prædocente instituit. Vide de super innumeros testes apud Lucam Wading. op. S. Franc. to. 2. pa. 221. de Reg. Tert. & Nicolaum 4. in Bulla Confirm. & in ipsa Formula Profess. Leo. X. in Constit. inter cetera pro Tertiis. Clem. V. in Clementina. cum Sc. de Sent. Excomm. ubi ait: FF. & Sorores de Pœnitentia Tertii Ordinis, quem S. Franciscus instituit. Et Clemens VII. Constit. ad uberes fructus apertè fatetur S. FRANCISCUM esse Auctorem Regulæ, quam profitentur Tertiarii. Et S. Bonav. c. 4. vita S. Franc. asserit;

E

rit;

rit ; Prædicationis ipsius fervore succensî, quàm plurimi utriusque sexûs in conjugali pudicitia Domino famulantes, secundùm formam à viro Dei acceptam novis se Pœnitentiæ legibus vinciebant, quorum vivendi modum idem Christi famulus Ordinem de Pœnitentia nominari decrevit. Quamvis Regula à Nicolao IV. in Bulla : *Super montem*. aliquantulum adaucta, & primum ejus capitulum sit appositum à Pontifice super qualitatibus Recipiendorum. à c.R. Regulæ tamen incipiunt verba Legislatoris usque ad c. 19. exceptis illis verbis in c. 16. in quibus Pontifex quasi (per parenthesis) tractat de Visitatore eligendo, ex mente propria à c. 19. autem sunt verba *Nicolai Papæ* Regulam approbantis, quæ omnia ex contextu patent. *Plura V. infra. c. 16.*

Hunc Ordinem & Regulam approbârunt *Honorius III. Gregorius IX. Innocentius IV. Alexander IV. V. VI. & VII. Clemens IV. V. VII. & VIII. Gregorius X. XI. XIII. & XV. Urbanus IV. V. & VIII. Cælestinus V. Bonifacius VIII. Nicolaus IV. & V. Joannes XXII.* [qui cum à calumniis malignantium juridicè vindicavit] *Sixtus IV. & V. Martinus V. Eugenius IV. Calixtus III. Pius II. IV. & S. Pius V. Paulus III. Julius II. Leo X.* aliique permulti cum suis Constitutionibus apud *Anton. de Sillis. Bordon. Wading. Gubern. Orb. Seraph. L. 12. C. 2. Tertii Ordinis Franciscani Apostolica Confirmatio.*

Regulæ totius argumentum hoc uno comprehenditur : *ut ejus Professores sanctè & catholicè vitam componant,* Dei Præcepta observent, spiritualibus exercitiis incumbant, operibus illis Hierarchicis vacent (quibus 9. cælestium spirituum ordinibus terrena inhabitatio valet assimilari) in virtutibus proficiant, & absque Regularium rigore Regularibus assimilentur. Voluit enim S. Pater effervescentes animos ad nimium Pœnitentiæ ri-

gorem primo impetu currentes paulisper sedare, & pietatis officia cum moderatione & discretione præscribere. Hinc cum S. Patri eadem occasione occurreret *Luchefius* (Guelphæ factionis intrepidus Sæctor) qui à mensibus aliquot vitam jam mutaverat in melius, & ad piam, christianâsque vitam induxerat suam Consortem; erga Pauperes jam liberalis, olim avarus Mercator, erga miseros compassivus, in Xenodochiis infirmorum curam agebat, & Peregrinos hospitio excipiebat. His virtutibus aliquantulum in rebus cælestibus instructus à S. FRANCISCO petebat amplius edoceri vitam bonam, & certam, per quam cum sua Consorte ambularet ad vitam; cui S. Pater respondit; se cogitâsse de tertio Ordine instituendo, ipsis etiam Conjugatis ad Deo perfectè serviendum accommodatissimo; nec quidquam sibi videri consultius; quàm si eundem assumerent. Serio interim hæc de re colloquentibus, normam vivendi, & genus indumenti petentibus, præscripsit S. Pater vestem cinericiam, & modestam; cum cingulo nodoso, formulâsque quasdam oratenus tradidit orandi, donec Regulam certam compilaret. Mirum est, quàm ingens brevi tempore *Luchefius* in virtute profectus; tardior etiam olim ad cælestia, & altiùs terrenis infixâ BONA uxor, quæ pro mulierum conditione parciore, timidè prospiciens egestati futuræ, velut altera Anna, Tobix Marito molesta, impediabat aliquando Charitatis officia, neque Peregrinis adeo liberaliter rem familiarem volebat impendi. Verùm mox grandi miraculo edocta, tota in Deum conversa certabat cum Marito de acquirenda perfectione. Præter hos Conjuges admisit ad novum Sodalitium S. FRANCISCUS Petrum de Colle, Brunum, ac alium Martholensem, & plures vicinorum oppidorum, ac Vallis Elxæ Incolas, non longè ab

ab oppido Podii, prope ædem S. Petri ad Elsam fluvium, viros pios & devotos, ad quorum instantiam anno hoc, vel sequente 1222. iis Regulam præscripsit, aliquantulum auctam & mutatam per Nicolaum IV. Summum Pontificem.

De mirâ & incredibili subitâ multiplicatione Tertiariorum (cùm dictô citiùs Italiam, Germaniam, universamque ferè Europam repleverint) irrefragabile testimonium dedit hostis acerrimus statim in ipso institutionis suæ primordio.

Petrus de Vineis (Friderici Cæsaris Secretarius, ideóque cum Domino suo Romani Pontificis & Ecclesiæ hostis acerrimus) Fratres Minores quasi fortissimas & insuperabiles cohortes contra schismatici Imperatoris contumaciam extremo persequens odio; dum ex tertio [ut aiebat] Ordine per eos instituto fortiores eos fieri contempleretur; utpote, cui Marchiones, Comites, locorum Dominos, & Nobiles quosvis, imò Reges, & Principes, cum uxoribus suis, prolibus, & populis nomen dedisse constabat; frementi animo contra eos invehitur, inquiens: duas novas Fraternitates creaverunt, ad quas sic generaliter mares & fœminas receperunt; ut vix unus, vel una remanserit, cujus nomen alteri non sit inscriptum. *Ira Martyr. Francif. 3. Janua. S. Ant. Pad. f. 5. §. 5. & S. Antoninus p. 3. Hist. Tit. 24. c. 1. f. 2.* ait: fraternâ dilectione devictus B. FRANCISCUS adinstar Patriarchæ Noë Arcam fabricavit, & tricameratam fecit; id est: Religionem Fratrum, Monialium, & tertii Ordinis, ut habitantes in eâ præservaret à diluvio vitiorum, omni statui cupiens dilectione suâ providere. *S. Bonav. in vita S. P. F. c. 4.* inquit: sicut in cælum tendentibus, pœnitentiæ viam, constat, omnibus esse communem; sic & hic Status, Clericos, & Laicos, Virgines, & Conjugatas, ex sexu utroque admittens,

quanti sit apud Deum Meriti, ex plurimis ejus Professoribus jam Sanctorum, ac Beatorum catalogo adscriptis innotescit. Unde rectè *Ascan. Tamb. decis. 9. n. 10.* ait: *approbavit Cœtum Tertiariorum Secularium Nicolaus Papa IV. anno 1289. 16. Kal. Septemb.* Et hoc anno necdum erat institutus Ordo Tertiariorum Regularium, qui solùm fuit institutus, & approbatus à Julio II. & Leone X. 1521. ob id dicti Leonis, vel Leonisæ, *ut notat Huber. in Menol.* Unde longissimo hoc trecentorum annorum spatio Tertiarum Sæculares non potuerunt recipi ad Habitum à Tertiariis Regularibus. *Et decis. 27. n. 1.* ait: S. FRANCISCUS instituit Ordinem Fratrum Minorum anno 1208. Secundum Ordinem pro mulieribus anno 1212. Tertium Pœnitentium anno 1221. Cujus omnes cujuscunque qualitatis, sexûs, & statûs sunt capaces. Clerici, Laici, Viduæ, Conjugati, Virgines, extra Claustra degentes in propriis domibus, Ordinem hunc ingredi & profiteri possunt, *Gloss. in Clement. Cùm ex eo. Et n. 3. subjungit:* Canones & DD. antiqui de Ordine ipso tertio Regulari mentionem non faciunt, sed solùm de Tertiariis in sæculo degentibus. *vid. Clement. Cùm ex eo. Vitalin. Imol. & alios.* Idem docet Bordon. in præf. Reg. c. 1. n. 273. dicens: hic Ordo à S. P. FRANCISCO institutus sine Statu Regulari, postmodum ab iisdem, ejus Alumnis, Filiis fuit elevatus in Religionem circa annum 1300. ut pluribus probat *Refol. 87.*

Quamvis alii originem Tertiariorum solemniter profitentium deducant à B. Angelina de Corbara, Comitissa Civitellæ Aprutii; quæ prima omnium dicitur solemniter professa in Conventu à se fundato 1395. & à n. 274. fuisse probat, Fratres Regulares & Sæculares esse ejusdem Ordinis tertii S. FRANCISCI, cujus sunt veri Filii ab eo

E 2

descen-

descendentes per rectam lineam ; tum quia utriusque generis Fratres vocantur de Tertio Ordine, & de Regula B. FRANCISCI, ut videre est in Bullis Pontificiis ; tum quia Professio solemniter perficit Ordinem, non destruit. Ita *Bordon.* in terminis, qui & ipse Tertiarius Regularis fuit. Ex quibus evidens est, tertium Ordinem à S. P. FRANCISCO pro Sæcularibus esse institutum.

C A P U T IX.

De Excellentis, Prærogativis, & honoribus primariis tertii Seraphici Ordinis.

XXXI. **P**ostquam Redemptor totius humani generis D. N. J. C. Mandatum dedisset S. P. FRANCISCO reparandi Mundum universum, vitiis immersum, frigidum in Dei amore, & quasi immemorem beneficiorum Passionis Dominicæ, mittendo de cælo ardentem Seraphim; qui ad tantum reparationis opus accenderet cor S. FRANCISCI. Hic tertium instituit Ordinem pro personis cujuscunque sexûs, statûs & conditionis. Unde in Hymno Officii S. Patris canitur : *Dum reparat virtutibus, hospes triplex hospitium, & Beatarum Mentium, cum templum Christo consecrat.* Unde & S. Rom. Ecclesia in Coronatione Romani Pontificis intonat tres Collectas, seu Orationes ; primam, de Spiritu S. (ut illuminet) 2dam, de B. V. Maria (ut protegat) 3tiam, de S. Patriarcha Francisco, ut (sicut reparavit Ecclesiam) eandem sustentet. Et à Seraphico Doctore S. Bonav. accepimus tres istos Ordines in triplici Ecclesiâ, per S. Franciscum divino jussu reparatâ, præfiguratos fuisse, per revelationem factam ab ipsomet D. N. J. C. in monte Alvernix apparente, in forma volantis Seraphim, & S. Franciscum

alloquentis, ut sibi daret rem aliquam gratam & pretiosam. Super quo S. Pater omnibus mundi rebus denudatus obstupescens vidit, & in sinu suo mirabiliter invenit triplicem auream monetam, quam Domino Redemptori suo obtulit, qui easdem tanquam drachmas per hominum peccata deperditas grato vultu acceptavit dicens : scias Franciscè, tres illas pretiosissimas monetas, quas dedisti mihi, esse tres Ordines, quos cum tanto zelo, & pietate instituisti ; & ego in præmium, & mercedem retribuam tibi meas sacras Plagas, & quinque Vulnera, quæ tanquam Capitaneus, & Vexillifer singularis meæ Passionis, & Crucis [quam sustuli in monte Calvariæ cum acerbissimis doloribus] circumferes per te, & Fratres tuos per mundum universum. *S. Bonav. in vita S. P. F. Orb. Seraph. L. 12. c. 3. Ang. Anda de Lant. de tert. Ord. f. 1716.* De mirabili hac impressione S. Stigmatum servatur etiam publicum Officium, & Sacrificium in toto Seraphico Ordine, nec non in Ecclesia universa 17. Septemb. Et videri possunt Lectiones propriæ II. Nocturni ex D. Bonav. in Leg. S. Franc. c. 23. de S. Stigmat. quæ Vulnera tam miranda, in die Exaltationis S. Crucis, valde mane summo cum doloris sensu, & magno ipsius Sancti clamore D. N. J. C. in specie Seraphim B. P. FRANCISCO apprensens, primò manibus, secundò pedibus, tertio lateri ipsius impressit. Desuper videri possunt monumenta Ordinis p. 2. T. 2. f. 229. Hæc S. Stigmata B. Francisci, à Pontificibus summè commendantur, eaque de imaginibus auferentes divinitus puniuntur, prædicantes illa non habuisse excommunicantur ; & nullum Beatum, vel Beatam (etiam S. Catharinam de Senis) cum Stigmatibus depingi, ad instar Stigmatum S. Francisci, à Sixto IV. inhibetur, de cujus Stigmatibus Apostolica habentur testimonia quamplurima